

10. VAPAA SIVISTYSTYÖ

10.1. Rahoitettava toiminta

Vapaan sivistystyön oppilaitoksia ovat kansalaisopistot, kansanopistot, opintokeskukset, liikunnan koulutuskeskukset ja kesäyliopistot.

Vapaan sivistystyön rahoitus määräytyy vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) ja asetuksen (805/1998) mukaan. Rahoituksen saamisen ehtona on opetusministeriön myöntämä ylläpitämislupa, jossa määritellään oppilaitoksen koulutustehtävä ja muut koulutuksen järjestämiseen liittyvät ehdot. Vapaan sivistystyön lain mukainen ylläpitämislupa voidaan myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle.

Vuonna 2006 vapaan sivistystyön rahoituksen saajia on yhteensä 362, joista 86 kansanopiston, 11 valtakunnallisen ja 3 alueellisen liikunnan koulutuskeskuksen, 231 kansalaisopiston, 20 kesäyliopiston ja 11 opintokeskuksen ylläpitäjiä.

Vapaan sivistystyön oppilaitosten järjestämän perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen rahoitus määräytyy kyseessä olevan koulutusmuodon rahoitusperusteiden mukaisesti.

10.2. Vapaan sivistystyön rahoituksen yleiset perusteet

Vapaan sivistystyön rahoitus perustuu opetusministeriön myöntämiin suoritteiden määriin ja suoritteita vastaaviin yksikköhintoihin. Suoritepäätökset tehdään valtion talousarvion rajoissa. Rahoitusta ei tarkisteta varainhoitovuoden päättyessä.

Vuoden 2007 yksikköhinnat perustuvat vuoden 2003 toteutuneisiin kustannuksiin. Kustannusten perusteella lasketuissa yksikköhinnoissa on huomioitu lisäksi indeksikorotus ja kustannustarkistuksen jaksotuksen vaikutus.

10.3. Kansanopistot

Kansanopistot ovat sisäoppilaitoksia, joiden tarkoituksena on edistää kansalaisten omaehtoista opiskelua siten, että kukin kansanopisto voi samalla painottaa arvo- ja aatetaustaansa ja kasvatustavoitteitaan.

Kansanopistojen rahoitus määräytyy opetusministeriön vahvistamien opiskelijaviikkojen määrän ja opiskelijaviikkoa kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

10.3.1. Yksikköhinnan laskennan muutokset edellisvuoteen

Ei muutoksia edelliseen vuoteen.

10.3.2. Yksikköhinnan laskenta

Kansanopistojen vapaan sivistystyön korottamattoman yksikköhinnan pohja-arvo vuonna 2007 on 258,13 euroa /opiskelijaviikko.

Yksikköhintaa korotetaan seuraavien tekijöiden perusteella (805/1998, 3§ 1 ja 2 mom.):

- vaikeasti vammaisten opiskelijaviikkojen osalta 75% kansanopistoille, joiden pääasiallisen koulutustehtävän muodostaa vaikeasti vammaisille järjestettävä koulutus, eli ns. erityiskansanopistoille ja 25% kansanopistoissa, joiden koulutustehtävään kuuluu osana vaikeasti vammaisille järjestettävä koulutus
- opiskelijaviikon yksikköhintaa korotetaan 20% kansanopistoissa, joiden erityisen koulutustehtävän muodostaa enintään 10 päivän pituisten kurssien järjestäminen, eli ns. lyhytkurssiopistoissa

Yksikköhintaa vähennetään:

- 20 % opiston ulkopuolella asuvien opiskelijaviikkojen osalta

Yksikköhinta lasketaan seuraavasti:

(pohja-arvo x opiskelijaviikot + korotus % x pohja-arvo x korotettavat opiskelijaviikot – vähennys % x pohja-arvo x vähennettävät opiskelijaviikot): opiskelijaviikot

Edellä mainitulla tavalla laskettua yksikköhintaa korotetaan vielä opiskelijaviikkoa kohti lasketulla opetusministeriön päätöksen mukaisella erillisellä vuokralla, jos kansanopisto toimii toiminnan laajuus huomioon ottaen olennaisessa määrin vuokratiloissa.

Yksityisen kansanopiston ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osalta 6,00 %:lla (L 632/1998, 13 a §)

10.3.3. Rahoituksen määräytyminen

Kansanopistojen vuotuinen valtionosuuden peruste lasketaan kertomalla sille vahvistettu opiskelijaviikkojen määrä opiskelijaviikkoa kohden määrätyllä yksikköhinnalla.

Kansanopistoille myönnettävän valtionosuuden määrä on 57 prosenttia edellä mainitulla tavalla lasketusta valtionosuuden perusteesta. Kansanopistoille, joiden ylläpitämisluvassa määritellyn pääasiallisen koulutustehtävän muodostaa vaikeasti vammaisille järjestettävä koulutus, myönnetään kuitenkin valtionosuutta 70 prosenttia valtionosuuden perusteesta.

Opetusministeriön vahvistamien opiskelijaviikkojen määrä perustuu kyseisen kansanopiston aiempina vuosina toteutuneiden opiskelijaviikkojen määriin. Vuodelle 2007 vahvistettujen opiskelijaviikkomäärien valmistelussa perustana ovat olleet kansanopistojen vuosien 2004 ja 2005 toteutuneet keskimääräiset opiskelijaviikkomäärät.

[Raportti kansanopistojen yksikköhinnoista ja valtionosuuden laskennallisista perusteista](#)

10.4. Kansalaisopistot

Kansalaisopistot ovat paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuvia oppilaitoksia, jotka tarjoavat mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi.

Kansalaisopistojen rahoitus määräytyy opetusministeriön vahvistamien opetustuntien määrän ja opetustuntia kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella

10.4.1. Yksikköhinnan laskennan muutokset edellisvuoteen

Ei muutoksia edelliseen vuoteen.

10.4.2. Yksikköhinnan laskenta

Kansalaisopistojen vapaan sivistystyön keskimääräinen yksikköhinta vuonna 2007 on 66,39 euroa/opetustunti.

Yksikköhintaa korotetaan 15 prosenttia niissä kansalaisopistoissa, joiden sijaintikunnan asukastiheys on yli 100. Asukastiheydellä tarkoitetaan asukastiheyttä maaneliökilometriä kohden varainhoitovuotta edeltävän vuoden alussa.

Yksityisen kansalaisopiston ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osalta 3,34 %:lla (L 632/1998, 13 a §)

10.4.3. Rahoituksen määräytyminen

Kansalaisopiston valtionosuuden peruste lasketaan kertomalla opetusministeriön ko. opistolle vahvistama opetustuntien määrä opetustunnin yksikköhinnalla.

Valtionosuus kansalaisopiston ylläpitäjälle on vapaasta sivistystyöstä annetun lain 9 §:n mukaan 57 % valtionosuuden laskennallisesta perusteesta.

Useamman kunnan yhdessä ylläpitämän kansalaisopiston valtionosuus maksetaan ylläpitäjäkunnille niiden asukasmäärien suhteessa.

Opetusministeriön vahvistamien opetustuntien määrä perustuu kyseisen kansalaisopiston toteutuneiden opetustuntien määriin. Vuodelle 2007 vahvistettujen opetustuntien valmistelun

perusteena ovat olleet vuosien 2004 ja 2005 toteutuneiden ja vuoden 2006 arvioitujen opetustuntien keskimääräiset opetustuntimäärät.

[Raportti kansalaisopistojen yksikköhinnoista ja valtionosuuden laskennallisista perusteista](#)

10.5. Kesäyliopistot

Kesäyliopistot ovat alueellisen koulutustarjonnan oppilaitoksia, jotka järjestävät avointa yliopisto-opetusta sekä muuta koulutusta.

Kesäyliopistojen rahoitus määräytyy opetusministeriön vahvistamien opetustuntien määrän ja opetustuntia kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella

10.5.1. Yksikköhinnan laskennan muutokset edellisvuoteen

Ei muutoksia edelliseen vuoteen.

10.5.2. Yksikköhinnan laskenta

Kesäyliopistojen vapaan sivistystyön yksikköhinta vuonna 2007 on 127,13 euroa/opetustunti.

Yksityisen kesäyliopiston ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osalta 5,21 %:lla (L 632/1998, 13 a §)

10.5.3. Rahoituksen määräytyminen

Kesäyliopiston vuotuinen valtionosuuden laskennallinen peruste lasketaan kertomalla opetusministeriön ko. opistolle vahvistama opetustuntien määrä opetustunnin yksikköhinnalla.

Valtionosuus kesäyliopiston ylläpitäjälle on 57 % valtionosuuden laskennallisesta perusteesta.

Opetusministeriön vahvistamien opetustuntien määrä perustuu kyseisen kesäyliopiston toteutuneiden opetustuntien määriin. Vuodelle 2007 vahvistettujen opetustuntien määrän valmistelussa perustana ovat olleet vuosien 2004 ja 2005 toteutuneiden ja vuoden 2006 arvioitujen opetustuntien keskimääräiset opetustuntimäärät.

[Raportti kesäyliopistojen yksikköhinnoista ja valtionosuuden laskennallisista perusteista](#)

10.6. Liikunnan koulutuskeskukset

Liikunnan koulutuskeskukset ovat valtakunnallisia sisäoppilaitoksia ja alueellisia oppilaitoksia, joiden tehtävänä on antaa liikunta-alan koulutusta, järjestää valmennustoimintaa sekä antaa näitä täydentävää opetusta.

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten rahoitus määräytyy opetusministeriön vahvistamien opiskelijavuorokausien määrän ja opiskelijavuorokautta kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten rahoitus määräytyy opetusministeriön vahvistamien opiskelijapäivien määrän ja opiskelijapäivää kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

10.6.1. Yksikköhinnan laskennan muutokset edellisvuoteen

Ei muutoksia edelliseen vuoteen.

10.6.2. Yksikköhinnan laskenta

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijavuorokauden yksikköhinta lasketaan käyttökustannusten perusteella. Vuonna 2007 yksikköhinta on 70,59 euroa/opiskelijavuorokausi.

Yksikköhintaa voidaan korottaa opiskelijavuorokautta kohti lasketulla opetusministeriön päätöksen mukaisella erillisellä vuokralla, jos liikunnan koulutuskeskus toimii toiminnan laajuus huomioon ottaen olennaisessa määrin vuokratiloissa.

Yksityisen valtakunnallisen liikunnan koulutuskeskuksen ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osalta 8,30 %:lla (L 632/1998, 13 a §).

10.6.3. Rahoituksen määräytyminen

Valtakunnallisen liikunnan koulutuskeskuksen vuotuinen valtionosuuden laskennallinen peruste lasketaan kertomalla opetusministeriön ko. liikunnan koulutuskeskukselle vahvistama opiskelijavuorokausien määrä opiskelijavuorokauden yksikköhinnalla.

Valtionosuus liikunnan koulutuskeskukselle on 65 % valtionosuuden laskennallisesta perusteesta.

Opetusministeriön vahvistamien opiskelijavuorokausien määrä perustuu kyseisen liikunnan koulutuskeskuksen toteutuneiden opiskelijavuorokausien määriin. Vuodelle 2007 vahvistettujen opiskelijavuorokausien valmistelun perusteena ovat olleet vuoden 2005 toteutuneiden ja vuoden 2006 arvioitujen opiskelijavuorokausien keskimääräiset opiskelijavuorokausimäärät.

[Raportti liikunnan koulutuskeskusten yksikköhinnoista ja valtionosuuden laskennallisista perusteista](#)

Opetusministeriö päättää vuosittain alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijapäivien määrän ja opiskelijapäivän yksikköhinnan valtion talousarviossa olevan määrärahan puitteissa. Vuonna 2007 yksikköhinta on 16,60 euroa/opiskelijapäivä. Valtionosuus myönnetään erillisellä opetusministeriön päätöksellä.

10.7. Opintokeskukset

Opintokeskukset toimivat sivistystyön valtakunnallisina aikuisoppilaitoksina järjestämällä opintoja itse sekä yhdessä kansalais- ja kulttuurijärjestöjen kanssa elinikäisen oppimisen ja aktiivisen kansalaisuuden sekä demokratian ja kansalaisyhteiskunnan toiminnan edistämiseksi.

Opintokeskusten rahoitus määräytyy opetusministeriön vahvistamien opetustuntien määrän ja opetustuntia kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

10.7.1. Yksikköhinnan laskennan muutokset edellisvuoteen

Ei muutoksia edelliseen vuoteen.

10.7.2. Yksikköhinnan laskenta

Opintokeskusten opintotoiminnan yksikköhinta perustuu vuoden 2003 toteutuneisiin kustannuksiin ja vuonna 2007 yksikköhinta on 91,38 euroa/opetustunti. Opintokerhotoiminnan vuoden 2007 yksikköhinta on 4 euroa /opintokerhotunti. Yksikköhinnat sisältävät arvonlisäveron.

10.7.3. Rahoituksen määräytyminen

Opintokeskusten vuotuinen valtionosuuden laskennallinen peruste lasketaan kertomalla opetusministeriön ko. opintokeskukselle vahvistama opetustuntien määrä opetustuntien yksikköhinnalla ja opintokerhotuntien määrä opintokerhotuntien yksikköhinnalla.

Valtionosuus opintokeskuksen ylläpitäjälle on 65 % valtionosuuden laskennallisesta perusteesta ja se myönnetään erillisellä opetusministeriön päätöksellä.

Opetusministeriön vahvistamien opetustuntien määrä perustuu kyseisen opintokeskuksen toteutuneiden opetustuntien määriin. Vuodelle 2007 vahvistettujen opetustuntien valmistelun perusteena ovat olleet vuosien 2003-2005 toteutuneiden opetustuntien keskimääräiset opetustuntimäärät.